

Τα γεγονότα που καταγράφονται εδώ, είναι έτσι όπως τα είδαγα σύντροφοι μου και εγώ, στο λιγιστό καιρό που ζήσαμε στην Ουτρέμπερ. Σήμερα, άλλα από αυτούς

ζουν κάπου στη Δύση, μακριά από τη σκιά που γέμισε σαν μάυρο σύννεφο. Άλλα χάθηκαν μέσα στην αντάρα των φρικτών γεγονότων και άλλα επέστρεψαν μαζί μου στην εύθραυστη ασφάλεια της αυτοκρατορίας των Ρωμαίων.

Όλοι τους όμως ακόμα και τώρα ζουν στις σκέψεις μου και στη καρδιά μου. Δε μπορώ να θυμηθώ τα προσώπα όλων καλά. Μετά από τόσα χρόνια οι μορφές τους είναι γκρίζες και ασαφείς στο μυαλό μου. Οπτόσα τους γνώθη όλους, δέηλα μου, έστω κι αν μερικοί από αυτούς δεν υπάρχουν πια σε αυτή τη ζωή. Τα δραματικά γεγονότα που ακαλούθησαν συγκλόνισαν όχι μόνο την Ευρώπη αλλά όλα το Χριστιανικό κόσμο. Θυμάμαι ακόμα και τώρα μετά από τόσα χρόνια που τα κόκαλα μου πνάνε από τα γερασεία, την ημέρα που όλα ξεκίνησαν. Ήμουν νέος τότε, ένας νεαρός εκαοσάχρονος γεμάτος όνειρα και ελπίδες. Όμως το ταξίδι μου στην Ουτρέμπερ θα στιγμάτιζε τη ζωή μου, για πάντα.

Κεφάλαιο 1: Οι μοναχοί του Διαβόλου

Ήταν χειμώνας του 1186 από την γέννηση του Σωτήρα. Ο άνεμος μας βοηθούσε να ταξιδεύουμε στο αρχιπέλαγος ευκολότερα. Εδώ και μέρες ήταν ευνοϊκός και τον Άγιο Νικόλαο τον νιώθαμε όλοι δίπλα μας. Ο *Τρίτωνας* έσχιζε αγέρωχα τα νερά της θάλασσας με την πλώρη του. Ήταν γερό σκαρί. Ναυπηγημένο στην Πόλη του Κωνσταντίνου. Μια γαλέα μόλις δυο χρόνων. Αυτού του τύπου τα πλοία χρησιμοποιούνταν από το ναυτικό της αυτοκρατορίας εδώ και εκατό χρόνια.

Εδώ και τέσσερις μέρες, από τότε δηλαδή που είχαμε τον άνεμο με το μέρος μας, δεν χρειάζονταν οι κωπηλάτες να κάνουν κουπί με το ρυθμό του τυμπάνου. Είχαν μαζέψει μέσα στο πλοίο τα πενήντα κουπιά του πλοίου και ή ξεκουράζονταν ή έκαναν άλλες δουλειές σε αυτό. Ξέρετε, το πλοίο έχει πάντα δουλειά. Δεν είναι εύκολη η ζωή του ναύτη. Και ο καπετάν Αρτέμης, ένας σαραντάρης ψημένος ναυτικός με σκούρα μαλλιά και ηλιοκαμένο πρόσωπο πάντα είχε εργασίες για το πλήρωμα της γαλέας. Ο καπετάν Αρτέμης ήταν γέννημα θρέμμα από το λιμάνι του δράκου. Τον Πειραιά. Είχε φύγει μικρός ακόμα από εκεί, για να βρει την τύχη του. Και η τύχη του χαμογέλασε, όταν υπηρέτησε κάτω από την επίβλεψη ενός καπετάνιου από τη Σκόπελο. Σύντομα κατάφερε κι αυτός να πάρει αρκετούς παράδες για να αγοράσει καράβι και να μισθώσει πλήρωμα για να το κουμαντάρει.

Ο άνεμος φούσκωνε τα πανιά στα τρία κατάρτια του πλοίου, ενώ οι ναύτες με δεξιόσυνη χρησιμοποιούσαν την τέχνη τους κάνοντας το *Τρίωνα* να ταξιδεύει πιο γρήγορα. Όλοι τους ήταν Ρωμαίοι πολίτες από το Θέμα της Ελλάδος οι πιο πολλοί και άλλοι από το Θέμα της Μακεδονίας.

Πριν πολλές ημέρες είχα φύγει από την Θεσσαλονίκη αφήνοντας πίσω την γυναίκα μου και τους γονείς μου, για να κάνω το προσκύνημα στην Ουτρεμέρ όπως την λένε οι Φράγκοι. Την πόλη των Ουρανών. Την Ιερουσαλήμ!

Η Ευθαλεία η αγαπημένη μου σύζυγος με είχε αποχαιρετήσει στο λιμάνι δίνοντας μου ένα χρυσό σταυρό, για να με προστατεύει στο δρόμο μου. Η Ευθαλεία! Θυμάμαι την νιότη της και την δροσιά της, την αγάπη της και την καρτερικότητα της. Ήταν και είναι μέχρι τώρα το στήριγμα μου και η αγάπη μου. Τότε το ήθελε και εκείνη να πάω στο ταξίδι αυτό.

‘Το προσκύνημα στη Αγία πόλη θα έφερνε ευλογία στον οίκο μας,’ μου είχε πει. Τα λόγια της αντηχούν ακόμα και τώρα στον λαβύρινθο των αναμνήσεων μου.

‘Νικηφόρε,’ είχε προσθέσει,

‘ναί κάνε το προσκύνημα όπως είπε ο πάτερ Σωφρόνιος για το καλό της ψυχής, και για την ευλογία που θα λάβουμε από τον Κύριο.’

Την άκουσα και αμέσως ενώθηκα και με άλλους προσκυνητές που θα ταξίδευαν στην Ουτρεμέρ μαζί μου.

Ήμασταν γύρω στους πενήντα Ρωμαίους. Οι πιο πολλοί ήταν από την Θεσσαλονίκη σαν εμένα, ενώ άλλοι ήταν από τα γύρω χωριά. Όλοι μας είχαμε τον πόθο να προσκυνήσουμε τον Πανάγιο Τάφο, και τα προσκυνήματα που υπάρχουν εκεί. Έτσι βρήκαμε το *Τρίτων* αυτό το γρήγορο εμπορικό πλοίο που θα μας μετέφερε στο λιμάνι της Ασκάλωνας. Θα μετέφερε πολύτιμη ξυλεία που θα την πουλούσε στους Φράγκους.

Οι Φράγκοι είχαν ριζώσει στην περιοχή αυτή εδώ πολλά χρόνια. Από τότε που είχαν έρθει μπουλούκια οι σταυροφόροι από την δύση, τον καιρό που βασίλευε ο Αλέξιος Κομνηνός. Όλοι οι ιππότες της δύσης είχαν πάρει τον σταυρό, τον έραψαν στα ρούχα τους και ήρθαν στην ανατολή για να διώξουν τους ειδωλολάτρες Άραβες από την Ιερουσαλήμ.

Ο Αλέξιος τους βοήθησε. Τι άλλο μπορούσε να κάνει όταν είδε μια θάλασσα από σιδερόφραχτους βάρβαρους έξω από τα τείχη της Θεοφύλακτης. Τους έδωσε τρόφιμα και οδηγούς και μετά τους μετέφερε στην Μικρά Ασία με τα χελάνδια του στόλου, με τον όρο όμως, ότι όποιες πόλεις καταλάμβαναν θα τις παρέδιδαν πάλι πίσω στον αυτοκράτορα. Στην αρχή δεν ήθελαν. Όμως ο Αλέξιος, όχι μόνο τους έπεισε, άλλα τους έβαλε να ορκιστούν στο Άγιο Ευαγγέλιο ότι θα το κάνουν. Και το έκαναν! Στη αρχή τουλάχιστον, γιατί στην συνέχεια μοίρασαν τις πολιτείες μεταξύ τους και έκαναν βασιλεία και πριγκιπάτα στην ανατολή. Την Ουτρεμέρ. Τα προσκυνήματα μπορεί να έγιναν πάλι χριστιανικά, όμως ήταν κάτω από την κατοχή των αζυμάδων.

Τον καιρό που πήγαινα στην Ουτρεμέρ, ο βασιλιάς της Ιερουσαλήμ Βαλδουίνος ο λεπρός, είχε πεθάνει και τον θρόνο τον είχε ένα εντεκάχρονο παιδί. Εμπάς περιπτώσει, τα πιο πολλά προσκυνήματα, τα είχαν στην κατοχή τους οι Λατίνοι. Σκληρή φάρα αυτοί οι άνθρωποι. Ακόμα και σήμερα, μετά από τόσα χρόνια δεν ξέρω αν πραγματικοί εχθροί της αυτοκρατορίας ήταν οι Σελτζούκοι ή οι Φράγκοι. Αν και μερικοί από αυτούς σταθήκανε κάτι παραπάνω από φίλοι, με βοήθησαν και τους βοήθησα. Όμως πάντα κάτω από την εικόνα που ήθελαν να παρουσιάσουνε ό,τι ήταν ευσεβείς χριστιανοί, ήταν τραχείς και σκληροί άνθρωποι, ωστόσο ήταν πολύ ευθείς και έκαναν πολύ καιρό να με εμπιστευτούν γιατί ήμουν Γραικός. Ωστόσο όταν κέρδισαν την φιλία μου αυτή έμεινε για πάντα.

Σε μερικές μέρες θα φτάναμε στην Ασκάλωνα. Την Κρήτη την είχαμε αφήσει πίσω μας και σε αυτά τα νερά πάντα υπήρχε φόβος των πειρατών, οπότε ο καπετάν Αρτέμης ήταν προσεκτικός.

Στο ταξίδι όπως ήταν φυσικό κάναμε μικρές παρέες για να περνά η ώρα μας άλλα και για να μαθαίνουμε νέα, εκεί γνώρισα τον Θεοδόσιο έναν έμπορο χαλιών και τον Κύριλλο. Αυτός ήταν ένα βαθιά θρησκευόμενο άτομο που όμως παρόλα αυτά του άρεσε να μελετά τα έργα των αρχαίων Ελλήνων. Κάθε τόσο μας έλεγε για τις σοφίες των αρχαίων. Ο Κύριλλος είχε ταξιδέψει στην πόλη του Κωνσταντίνου και είχε μαθητεύσει στους καλύτερους φιλόσοφους στο πανεπιστήμιο της.

Όσο κι αν φαίνεται περίεργο, ένας άνθρωπος από εμάς τους πενήντα μας απέφυγε. Κι αυτό μου είχε κάνει πολύ εντύπωση.

*** **

Ένας μοναχικός άντρας με κοντά αραιά μαύρα μαλλιά κάθονταν πάντα στην πλώρη και περνούσε την ώρα του διαβάζοντας ένα βιβλίο, κρατώντας σημειώσεις ή παρατηρώντας τον ορίζοντα. Το πρόσωπο του ήταν ευγενικό με μεγάλο μέτωπο και λεπτά χείλια, επίσης είχε μια γαμψή μύτη σαν αετού και είχε μαύρα έντονα μάτια. Θύμιζε στην όψη τις προτομές των αρχαίων Ρωμαίων που κοσμούνε πια τα δημόσια κτήρια των πόλεων μας. Δεν είχε αφήσει γένια όπως όλοι μας και αυτό μας παραξένευε όλους. Φορούσε ένα γκριζο μανδύα πάνω από τα ρούχα του, που φαίνονταν φτωχικά. Είχε πάντα μαζί του ένα ξύλινο ραβδί και πάντα φρόντιζε να επιβλέπει ή να βάζει να του φυλάνε ένα μικρό σεντούκι που είχε φέρει μαζί του από το λιμάνι, όταν δεν ήταν στις κουκέτες μας.

‘Καλημέρα,’ του είπα μια μέρα αφού τον πλησίασα σιωπηλά. Ήμουν πολύ περίεργος να μάθω για αυτόν τον άνθρωπο.

‘Με λένε Νικηφόρο.’ Είχα πει.

Ο άντρας με παρατήρησε με τα εκφραστικά μαύρα μάτια του, λες και προσπαθούσε να διαβάσει τις σκέψεις μου. Με ένα στραβό χαμόγελο σηκώθηκε από την θέση του και συστήθηκε.

‘Είμαι ο Γεώργιος, είμαι προσκυνητής.’ Είπε λακωνικά.

‘Από πού είσαι αδελφέ;’ Τον ρώτησα.

Ο Γεώργιος σταύρωσε τα χέρια του στο στήθος του και αποκρίθηκε ‘Έρχομαι από την Νίκαια. Έχω τάμα να πάω να προσκυνήσω εκεί που σταυρώθηκε ο Σωτήρας. Παράλληλα θα ήθελα να εξερευνήσω και την χώρα των Φράγκων, την Ουτρεμέρ.’

Δεν περίμενα να μου ανοιχτεί τόσο αυτός ο παράξενος και σιωπηλός για τόσο καιρό, άντρας. Ακόμα και στο φαγητό κάθονταν μοναχός του. ‘Ωστε θα πας στην Ιερουσαλήμ από την Ασκάλωνα;’ Τον ρώτησα και αυτός μου έγνεψε θετικά.

‘Ναι θέλω να δω αυτά τα μέρη πάρα πολύ.’ Ψιθύρισε.

‘Τότε καλό θα είναι να ταξιδέψουμε μαζί.’ Του είπα γρήγορα.

‘Και άλλοι δυο προσκυνητές έχουν αυτή την πορεία. Καλό θα είναι να είμαστε ενωμένοι. Κανείς δε μπορεί να ξέρει τι έχουν στο μυαλό τους οι αζυμάδες.’ Του είπα με χιούμορ. Ο Γεώργιος γέλασε.

‘Οι αζυμάδες!’ επανέλαβε κουνώντας το κεφάλι του.

‘Τους φοβάσαι τους Φράγκους, ε;’

Με ρώτησε χαϊδεύοντας το πιγούνι του. Εγώ έξυσα αμήχανα το σγουρόμαλλο κεφάλι μου και του απάντησα.

‘Όχι ακριβός φόβος. Είναι διαφορετικοί, είναι ξένοι. Είναι βάρβαροι. Έχω μεγάλη οργή για την φάρα τους. Το προσκύνημα που θα κάνω, είναι μεγάλη δοκιμασία για εμένα.’

Άρχισα να θυμάμαι τι είχε συμβεί πέρσι στην Θεσσαλονίκη και το αίμα μου είχε ανέβει στο κεφάλι. Οι μνήμες έρχονταν στο μυαλό μου και δεν μπορούσα να τις ξεχάσω ήταν ακόμα νωπές άλλωστε.

‘Οργή;’

Ρώτησε ο Γεώργιος.

‘Γεώργιε δεν θα ξεχάσω τον περσινό Αύγουστο. Ποτέ δεν θα το ξεχάσω.’ Είπα και έσφιξα τις γροθιές μου.

‘Ήταν 15 Αυγούστου, ανήμερα της Παναγιάς, όταν οι Σικελοί πολιορκήσαν την πόλη. Πρώτα αποβιβάστηκε ο στρατός τους από τα μεταγωγικά τους στην ακτή και

μετά μας απόκλεισαν με τον στόλο τους. Ίσα με τριακόσια κατάρτια είχα μετρήσει μια μέρα. Ο αρχηγός τους ο Γουλιέλμος ο αγαθός –που μόνο αγαθός δεν ήταν –μας είχε πολιορκήσει με ογδόντα χιλιάδες πολεμιστές, τους έβλεπες σαν μυρμήγκια να φτιάχνουν το στρατόπεδό τους. Ενώ τα πολεμικά Σικελικά πλοία είχαν αποκλείσει το λιμάνι. Μπορεί να ήμασταν έτοιμοι και προετοιμασμένοι για πόλεμο γιατί ξέραμε ότι ήθελε το στέμμα του αυτοκράτορα, όμως δεν ήμασταν έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε μια τέτοια τεράστια δύναμη. Ογδόντα χιλιάδες πολεμοχαρείς βάρβαροι ήταν εκεί έξω.’

Είχα τρελαθεί από τα νεύρα μου, ενώ θυμόμουνα πάλι αυτά τα τραγικά γεγονότα. Ο Γεώργιος όμως με άκουγε με μια χαρακτηριστική ηρεμία που ειλικρινά με εκνεύριζε τότε. Ο Κύριλλος μου είπε αργότερα, όταν του είχα περιγράψει την συζήτηση με τον Γεώργιο ότι κάπως έτσι ήταν οι αρχαίοι φιλόσοφοι της πατρίδας μας, ιδίως οι Στωικοί.

‘Η φρουρά μας αντιστάθηκε γενναία.’ είπα συνεχίζοντας.

‘Εγώ πήγαινα πολεμοφόδια στους τοξότες μας γιατί ήμουν γρήγορος, όμως οι Σικελοί μας σφυροκοπούσαν συνεχώς με τις κοτρώνες που πέταγαν οι καταπέλτες τους, το αποτέλεσμα ήταν οι ανατολικοί προμαχώνες να αρχίζουν να γκρεμίζονται. Γεώργιες ήταν σκέτη κόλαση. Έβλεπα τους τοξότες να σώνονται από τις βολές των αλμπατιέρων των Σικελών και μετά τους έβλεπα νεκρούς από τις βολές των καταπελών.’

Του τα έλεγα τόσο γρήγορα του Γεώργιου που ούτε καν ξέρω αν με άκουγε. Ωστόσο το μένος και η αγανάκτηση μου, ήταν τόσο μεγάλη που συνέχισα ακάθεκτος. ‘Ταυτόχρονα στην δυτική πλευρά της πόλης που πολέμαγαν οι Γερμανοί φοιδεράτοι ενάντια στους Σικελούς, δωροδοκηθήκαν και αυτά τα τσακάλια, οι γιοι της Τζένας μας πούλησαν. Άνοιξαν τις πύλες.’

Άρχισα να κουνάω τα χέρια μου σαν παλαβός από τα νεύρα μου καθώς εξιστορούσα τα γεγονότα στον παράξενο και ήρεμο ακροατή μου ‘Ανήμερα των ιερομαρτύρων Ευτυχούς δηλαδή στις 24 Αυγούστου, η πόλη έπεσε. Οι Σικελοί ξεχύθηκαν στην πόλη από τις πύλες που άνοιξαν οι προδότες και επιδόθηκαν σε ένα όργιο βίας που δε θα το ξεχάσω ποτέ.

Είδα σφαγές νέων και ηλικιωμένων ανδρών, μωρά να τα γκρεμίζουν από τα μπαλκόνια, τα γυναικόπαιδα αφού τα βίασαν, μετά τα σκλάβωσαν και τα μετέφεραν στις νάβες τους για να τα πουλήσουν στην Φραγκιά, βάλανε φωτιά σε σπίτια καταστρέψανε αποθήκες. Γεώργιες τολμήσανε και έφεραν την βία ακόμα και μέσα στις Αγίες Τράπεζες!

Μέσα στις εκκλησίες μας. Καταστρέψανε τις εικόνες των αγίων και τις έκανα καυσόξυλα για να μαγειρεύουν το φαγητό τους. Χόρευαν πάνω στις Αγίες Τράπεζες, κάνοντας τους αγγέλους να τρέμουν, και τραγουδούσαν χυδαία τραγούδια. Και μετά αφού είχαν πει ολόκληρα βαρέλια μύρας μέσα στους ναούς μας, πήγαιναν και ουρούσαν παντού πλημμυρίζοντας τα πατώματα με τα ούρα τους και ο αρχιερέας που είχαν μαζί τους ένας Λατίνος δε ξέρω κι εγώ από πού, δεν έκανε τίποτα για να σταματήσει αυτό το όργιο. Θυμάμαι όμως το όνομα του. Ηράκλειο τον έλεγαν. Ω! Θεέ μου τι διαφορά έχουν από τα ζώα; Πόσο βάρβαροι μπορεί να είναι; Μπορείς να μου πεις;’ Είπα φωνάζοντας υστερικά ενώ θυμόμουν αυτές τις φρικτές στιγμές που είχαν περάσει οι Θεσσαλονικείς. Ένας ναύτης που φρόντιζε τα σκοινιά με κοίταζε καλά καλά ενώ εργάζονταν. Του έριξα όμως μια ματιά και αυτός κατέβασε το βλέμμα του και συνέχισε και καλά αδιάφορα την δουλεία του.

‘Ευτυχώς η οικογένεια μου και μερικοί φίλοι είχαμε βρει καταφύγιο κάτω από τις αρχαίες κατακόμβες του Αγίου Δημητρίου. Οι Σικελοί δεν μπόρεσαν να μας βρουν. Για μερικές εβδομάδες ζούσαμε κάτω από την γη όπως οι αρχαίοι χριστιανοί. Εγώ και άλλοι συνομήλικοι μου βγαίναμε έξω και φέρναμε φαγητό για τους συνανθρώπους μας. Είχαμε κάνει μια συμμορία και βρίσκαμε φαγητό εύκολα. Ήμουν ο γκριζός αρουραίος. Έτσι με έλεγαν και επειδή ήμουν ο μεγαλύτερος έγινα και ο αρχηγός της συμμορίας. Σε δυο βδομάδες είδαμε ότι οι Σικελοί χαλαρώσανε, επίσης είδαμε ότι είναι και εντελώς ανόητοι άνθρωποι. Δεν μπορούσαν να εκτιμήσουν τίποτα από αυτά που είχαν κλέψει. Έτσι όταν ο Γουλιέλμος τους διέταξε να σταματήσουν τις λεηλασίες και να αρχίζουν να αγοράζουν αυτά που θέλουν από τους Γραικούς εμπόρους, εμείς βλέποντας το πόσο ανόητοι ήταν όλοι τους, πουλούσαμε τα πάντα στη τριπλάσια και στη τετραπλάσια τιμή από ότι άξιζε ένα αγαθό ενώ τα είχαμε αγοράσει από αυτούς πρώτα για μερικά χάλκινα νομίσματα. Το αποτέλεσμα ήταν σε σύντομο χρονικό διάστημα να έχουμε πάρει σχεδόν πίσω ό,τι είχαν κλέψει οι βάρβαροι.’ Κάπου είχα ηρεμήσει πια, η ένταση που ένιωθα σχεδόν είχε φύγει.

Ο Γεώργιος πάντως, με άκουγε ατάραχος. Ποτέ μου δεν είχα δει καλύτερο ακροατή.

‘ Πολλές όμως γυναίκες δόθηκαν ακόρεστα στον αγοραίο έρωτα ικανοποιώντας τις λάγνες ορέξεις των βαρβάρων μεν... γδύνοντας τους δε, από το χρυσό τους. Κάθε φιλί κόστιζε πολύ. Κάθε χάδι και ένα κόσμημα. Αυτές δεν σταματούσαν με τίποτα παρόλο που ο επίσκοπος μας, έλεγε να σταματήσουν να το κάνουν αυτό. Αυτές οι πόρνες, συνέχιζαν.’

Κάθισα κάτω σε ένα πάγκο κοίταξα λίγο την θάλασσα και γύρισα απότομα το βλέμμα μου στον Γεώργιο.

‘Οι Σικελοί έφυγαν μετά από λίγο καιρό. Άφησαν μια φρουρά στην πόλη και τράβηξαν ανατολικά. Θα πήγαιναν λείι, να καταλάβουν την Βασιλεύουσα. Ο αρχηγός τους ήθελε το στέμμα του αυτοκράτορα. Ήθελε να γίνει αυτοκράτορας των Ρωμαίων. Δεν ξέρω τι έγινε μετά με λεπτομέρειες. Μάθαμε ότι ο σφετεριστής αυτοκράτορας, ο Ανδρόνικος Κομνηνός εκθρονίστηκε. Ο όχλος τον βασάνισε, του έκοψαν το χέρι, τον φόρτωσαν σε ένα γάιδαρο και το τέλος ήρθε για αυτόν σύντομα. Αυτοκράτορας έγινε ο σφετεριστής Ισαάκιος Άγγελος. Αυτός είχε υποκίνηση τον όχλο. Όλοι οι πολίτες είχαν επαναστατήσει ενάντια στον τυχοδιώκτη αυτοκράτορα Ανδρόνικο. Ίσως τα ξέρεις καλύτερα εσύ Γεώργιε. Εμείς μάθαμε ότι ο νέος αυτοκράτορας έστειλε τον στρατηγό Αλέξιο Βρανά να αντιμετωπίσει τους Σικελούς. Ο Βρανάς με τους κατάφρακτους του, και την απίστευτη ρώμη των σκουτάτων, των ιπποτοξοτών, των φοϊδεράτων και των Βαράγγων, κατάφερε να νικήσει τους Σικελούς. Τους κατατρόπωσε. Οι Σικελοί έρχονταν σε μικρές μικρές ομάδες στην Θεσσαλονίκη για να σωθούν. Έμπαιναν βιαστικά στα πλοία τους και φεύγανε για την Σικελία. Μια μεγάλη φρουρά έμεινε περιμένοντας να έρθει το υπόλοιπο σώμα τους στρατού τους. Δεν ήρθε όμως ποτέ. Δεν υπάρχουν λόγια να περιγράψω τι ακολούθησε. Η οργή μας ξεχύθηκε σαν ποτάμι πάνω στην φρουρά των Σικελών που είχε μείνει στην πόλη. Δεν υπήρχαν στρατιώτες του αυτοκράτορα στην πόλη. Ο λαός ξεσηκώθηκε ενωμένος και σαν παλιρροιακό κύμα πέσαμε ενάντια στους τυράννους. Τους σφάζαμε όλους. Δεν έμεινε κανένας ζωντανός. Τους βλέπαμε να κρύβονται μέσα σε κάποια κτήρια. Τα σφραγίσαμε και τους καίγαμε ζωντανούς. Άλλους τους πιάσαμε και αφού τους βάλουμε σε τσουβάλια τους ρίξαμε στην θάλασσα αφού τους είχαμε δέσει τα χέρια και τα πόδια. Θυμάμαι ότι παρακαλούσαν για έλεος. Ήξεραν λίγα Ελληνικά και μας έλεγαν ότι έχουν γυναίκες και παιδιά πίσω στην πατρίδα τους.

Όμως κανείς δεν συγκινήθηκε. Ένας ψηλός και πολύ δυνατός άντρας, έπιασε τον Σικελό που έσκουζε σαν γουρούνι που το πάνε στην σφαγή από τον σβέρκο και του είπε απλά, να μην ερχόσασταν εδώ. Αυτή είναι η οργή των Γραικών. Τον τσουβάλιασε και τον βούτηξε στο Θερμαϊκό μαζί με άλλους είκοσι αιχμαλώτους. Μετά έμαθα ότι οι Σικελοί είχαν βιάσει ομαδικά την γυναίκα του και την τράβηξαν μετά σε μια νάβα για να την πουλήσουν για σκλάβα. Το παιδάκι τους δε, το είχαν ρίξει σε ένα πηγάδι και το έπνιξαν. Ήταν κουτσό βλέπεις και δε μπορούσε να πουληθεί. Είδα χωρικούς που οι Σικελοί τους είχαν βιάσει τις κόρες να τους γδύνουν και να τους ευνουχίζουν και τα μέλη τους να τα πετούνε στα σκυλιά. Οι Γραικοί είχαν εκδικηθεί. Η πόλη είχε ελευθερωθεί και δοξάσαμε τον Αλέξιο Βρανά όταν μπήκε στην πόλη με τους πολεμιστές της αυτοκρατορίας. Έixa πια ξεθυμάνει.

Έβαλα τις παλάμες μου στα μάτια μου λες και με αυτό θα έδωχνα τις φρικιαστικές σκηνές. Όμως αυτές ήταν πάντα εκεί όπως και τώρα μετά από τόσα χρόνια, είναι πάντα εκεί.

ΈΓια αυτό κάνω αυτό το προσκύνημα Γεώργιε. Για να εξιλεωθώ από τις φρικτές αμαρτίες μου. Μπορεί να μην σκότωσα κάποιον από τους Σικελούς. Όμως ακολουθούσα τον όγλο χωρίς να κάνω κάτι, να τον εμποδίσω και μπορώ να πω, ότι ευχαριστιόμουν για κάθε εκτέλεση βαρβάρου που έβλεπα. Όλους όσους βλέπεις εδώ από τους προσκυνητές, ήμασταν στον όγλο. Ο Θεοδόσιος για παράδειγμα είχε κρεμάσει τρεις ταλαίπωρους Σικελούς. Του Θεοδόσιου του είχαν κάψει το σπίτι μαζί με τους γονείς του. Όλοι κάτι κάνανε ή κοιτούσαν απαθής τα γεγονότα να εξελίσσονται. Ελπίζω ο Θεός να μας συγχωρήσει και να μας ελεήσει.΄

Ο Γεώργιος κάθισε πάλι στη θέση του δίπλα μου, πήρε το βιβλίο του στα χέρια του και γύρισε το κεφάλι του στην ανοικτή θάλασσα, κοιτάζοντας πέρα και μου είπε. ΈΝαι είναι. Είναι βάρβαροι. Έχεις δίκιο.΄

Το βλέμμα του είχε χαθεί αγναντεύοντας τον ορίζοντα σαν να θυμόνταν κάτι, που όμως θα ήθελε να το είχε αφήσει βαθειά θαμμένο στις σκέψεις του. Αντίθετα με εμένα που είχα ξεσπάσει λέγοντας τα γεγονότα σαν ένας ορμητικός χειμαρρος. Τουναντίον ο Γεώργιος δεν είπε τίποτα και ποτέ δεν έμαθα αν βάρβαρους εννοούσε, τους Σικελούς ή τους Θεσσαλονικείς ή όλους μας μαζί.

*** **

Ένα κρύο χειμερινό πρωινό βλέπαμε από μακριά την Ασκάλωνα ή την Ασκαλών όπως την λένε οι Φράγκοι. Ήταν μια γκριζα μέρα, την μέρα που το πλοίο έμπαινε στο λιμάνι. Η Ασκάλωνα φάνταζε μια πολύ καλά οχυρωμένη πόλη. Το λιμάνι της ήταν γεμάτο με νάβες. Ξέρετε αυτά τα μεγάλα μεταγωγικά πλοία των Ιταλών. Από την μια πλευρά του λιμανιού βλέπαμε παντού τις σημαίες της Γαληνότατης δημοκρατίας της Βενετίας με το φτερωτό λιοντάρι του Αγίου Μάρκου να κυματίζει ψηλά στα κατάρτια, και από την άλλη της Γένοβας και της Πίζας. Με τα πλοία τους οι Ιταλοί είχαν ριζώσει εδώ και καιρό στην ανατολή. Άλλωστε τις πιο πολλές φορές αυτοί μετέφεραν τους σταυροφόρους και τους προσκυνητές της Φραγκιάς στα μέρη αυτά. Πέρα από το γκριζο πολυσύχναστο λιμάνι βλέπαμε την μεγάλη πόλη. Από την μια

πλευρά υπήρχαν μεγάλοι πύργοι που πάνω σε αυτούς, κυμάτιζαν οι χρυσοκεντημένες σημαίες του βασιλείου της Ιερουσαλήμ.

Οι πύργοι της πόλης και τα τειχιά της, δεν θύμιζαν καθόλου τα αμυντικά έργα της χώρας μας. Αυτό ήταν λογικό γιατί για αιώνες πριν καταλάβουν την πόλη οι Λατίνοι, χτίστηκε και οχυρώθηκε από τους Φατιμίδες της Αιγύπτου. Από ότι μας είπε ο Γεώργιος που φαίνεται να ήξερε και να ξέρει, αρκετά καλά την ανατολή, η πόλη έπεσε στα χέρια των Λατίνων το 1153 από την γέννηση του Σωτήρα, μετά από πολιορκία που έκαναν οι σταυροφόροι με αρχηγό τον Βασιλιά Βαλδουίνο τον λεπρό.

Από την άλλη πλευρά, μέσα από ένα μεγάλο πέτρινο τείχος περικλείονταν η μεγάλη πόλη με τις παράξενες για εμάς σκεπές των κτηρίων. Που και που ξεπρόβαλαν οι κορφές των φοινικόδεντρων και των χουρμαδιών σαν φούντες πάνω από τις σκεπές και τις ταράτσες των σπιτιών.

Όλοι οι προσκυνητές ήμασταν έτοιμοι να αποβιβαστούμε μόλις έδενε το πλοίο στην αποβάθρα. Είχαμε κάνει ένα μεγάλο ταξίδι στην καρδιά του χειμώνα που λίγοι άνθρωποι θα τολμούσαν να κάνουν.

Ωστόσο παραβλέψαμε τους φόβους μας και με τη πίστη οδηγό, το κάναμε και να, φτάσαμε στην *πύλη* της Ουτρεμέρ. Την μαγευτική Ασκάλωνα.

Ο Κύριλλος στεκότανε δίπλα μου χαμογελαστός καθώς η γαλέα πλησίαζε την αποβάθρα. Φαίνονταν ευτυχισμένος. Έστρεψα το βλέμμα και στους άλλους προσκυνητές που ήταν μαζί μας και όλοι τους όπως και εγώ ήμασταν συγκινημένοι. Σε λίγο θα ξεκινούσαμε την πορεία μας στην έρημο της Παλαιστίνης μέχρι να φτάσουμε στην Ιερουσαλήμ.

‘Είσαι χαρούμενος, βλέπω.’

Άκουσα την σιγανή φωνή του Γεώργιου. Ούτε καν τον πήρα χαμπάρι ότι ήταν δίπλα μου τόση ώρα. Αγνάντευα το γκρίζο ουρανό πάνω από την πόλη και έβλεπα τα θαλασσοπούλια να πετούνε και να σκούζουν από πάνω μας.

Ο Γεώργιος φορούσε το γκρίζο μανδύα του που ανέμιζε τώρα με τον δυνατό αγέρα που φύσαγε.

‘Ναι’ του απάντησα.

‘Επιτέλους φτάσαμε. Ένα μεγάλο μέρος του ταξιδιού τελείωσε. Και ειλικρινά το φοβόμουν πολύ αδελφέ μου.’ Του είπα.

Ο Γεώργιος πλατάγισε την γλώσσα του και αποκρίθηκε.

‘Γιατί φοβόσουνα; Είχαμε πάντα προστάτη τον Άγιο Νικόλαο, το πλοίο μας ήταν πολύ γρήγορο και γερό σκαρί και ο καπεταν Αρτέμης είναι ψημένος ναυτικός που ακόμα και σε πειρατές να πέφταμε ή σε πλοία των απίστων, θα ξεφεύγαμε.’ Είπε αισιόδοξα και χαμογέλασε.

‘Πάρε ότι δε μου αρέσουν τα ταξίδια με πλοία.’ του απάντησα

‘Εκτός ότι με έκανε να ξερνάω συνέχεια με το παραμικρό κούνημα, πάντα φοβόμουν την θάλασσα από μικρός.’

Ο Γεώργιος γέλασε και μου χτύπησε φιλικά την πλάτη.

‘Τέλος τα ταξίδια στη θάλασσα.’ Μου είπε.

‘Τώρα υπάρχει το ταξίδι στους δρόμους της Ουτρεμέρ.’

*** **

Χαιρετήσαμε τον καπετάν Αρτέμη και αποβιβάστήκαμε στους ντόκους του λιμανιού. Ακούγαμε το θόρυβο των αλυσίδων να μουρμουράνε ρυθμικά καθώς περπατούσαμε. Οι εργάτες του λιμανιού αδιαφορούσαν για την παρουσία μας. Άλλωστε κάθε μέρα όλο και κάποιος ξένος έρχονταν. Αφού συγκεντρωθήκαμε όλοι μαζί και αποχαιρετήσαμε ο ένας τον άλλον, μείναμε εγώ, ο Κύριλλος, ο Θεοδόσιος και ο Γεώργιος. Έτσι αρχίσαμε να περιπλανιόμαστε στους δρόμους της Ασκάλωνας.

Είχαμε προχωρήσει βαθιά στους δρόμους της Ασκάλωνας. Ήταν μια πόλη με στενά σοκάκια, ενώ τα σπίτια ήταν ασφυκτικά κοντά το ένα δίπλα στο άλλο. 'Πρέπει να βρούμε κατάλυμα για την νύχτα, δεν θα ήθελα να κοιμηθούμε στα σοκάκια αυτά το βράδυ.' γκρίνιαζε ο Θεοδόσιος.

Ο Θεοδόσιος ήταν ένας μετρίου αναστήματος άντρας με καστανά μακριά μαλλιά και πολύ λευκό δέρμα. Τα μάτια του ήταν πράσινα και έντονα σαν γάτας. Ήταν όμως καλογυμνασμένος μιας και οι μεταφορές χαλιών του είχαν σφίξει τους μύες του. Φορούσε ένα φτωχικό καφέ χιτώνα, λερωμένο από το ταξίδι και είχε στους ώμους του ένα μεγάλο σακίδιο. 'Συμφωνώ' πρόσθεσα και ο άλλος γνέψανε θετικά.

Περιπλανηθήκαμε αρκετή ώρα στην πόλη. Νομίζαμε ότι εδώ θα ζούσαν μόνο Φράγκοι. Αντίθετα όμως είδαμε ότι η πόλη είχε και πολλούς ντόπιους κατοίκους, οι οποίοι ζούσαν ειρηνικά με τους Φράγκους. Έβλεπες όμως σαφώς τις διαφορές μεταξύ τους. Οι Φράγκοι ήταν ντυμένοι με τα επιβλητικά φανταχτερά ρούχα τους και τους μεγάλους μεπερέδες τους, που όμως είχαν πάνω και λίγο χρώμα από την ανατολή. Ο ένας λαός είχε επηρεάσει τον άλλον. Και αυτό το κράμα ήταν όμορφο και εξωτικό. Η ανατολή μας είχε σαηνέψει και ήμασταν μόλις μερικές ώρες εδώ.

Είχαμε πια κουραστεί να προχωράμε στα σοκάκια και τους χωματόδρομους της πόλης αυτής. Εντέλει όταν νομίζαμε ότι θα λιποθυμούσαμε από την κούραση, είδαμε ένα χάνι. Ένα πανδοχείο. Βρίσκονταν σε μια πλατεία δίπλα σε δυο μεγάλους φοίνικες, ενώ ακριβώς μπρος από το χάνι υπήρχε ένα πηγάδι και δίπλα από αυτό ένα πέτρινο διώροφο κτίριο, που ήταν μαγαζί που έγραφε η ταμπέλα του ότι πουλάει εργαλεία για οικοδόμους.

Δεν μπορώ να σας περιγράψω τι χαρά κάναμε όλοι μας όταν είδαμε το πανδοχείο. Επιτέλους θα ξεκουραζόμασταν από το ταξίδι μας. Τα πόδια μας πονούσαν, πεινάγαμε πολύ και ο Γεώργιος που ήταν και μεγαλύτερος σε ηλικία από όλους ζαλίζονταν. Όμως μακάρι να μην είχαμε φτάσει ποτέ εδώ. Μακάρι να κοιμόμαστε στους δρόμους σαν αλήτες. Τότε όμως σκεπτόμασταν όπως ήταν φυσικό μόνο την κούραση μας και την πείνα μας.

*** **

Η θαλπωρή που νιώσαμε όταν μπήκαμε στο χώρο του πανδοχείου ήταν βάλαμο για τα κουρασμένα κορμιά μας. Ο χώρος ήταν γεμάτο θαμώνες. Τους βλέπαμε να κάθονται σε μικρές παρέες στου πάγκους τους, να συζητούν, να γελούν με τα αστεία

τους και να τρώνε. Είδαμε έμπορους από τα πλοία τις Πίζας. Τους καταλάβαμε αμέσως από τα παρδαλά τους ρούχα και την ατελείωτη λογοδιάρροια τους. Κάθε τόσο τσουγκρίζαν τα ποτήρια τους και πίνανε το πιτό τους. Δίπλα στο τζάκι κάθονταν μια παρέα μάλλον ντόπιων, που διασκεδάζαν με τα κορίτσια του πανδοχείου. Ο ένας από αυτούς ένας πολύ ψηλός άντρας με ξανθά μαλλιά ήπια τόσο πολύ, που αφού ξέρασε δίπλα του, σωριάστηκε σαν ασκί ανάσκελα στο πάτωμα, ενώ οι φίλοι του, μεθυσμένοι και αυτοί γελούσανε μαζί του.

‘Καλά ξεκίνησε το προσκύνημα.’ Ειρωνεύτηκε ο Θεοδόσιος και κούνησε αποδοκιμαστικά το κεφάλι του με την κατάντια των μεθυσμένων. Τους προσπεράσαμε και δίπλα στο πάγκο του πανδοχέα κάθονταν ένας λεπτοκαμωμένος νεαρός. Φορούσε μια λευκή πουκαμίσα και ένα μαύρο στενό παντελόνι. Στα πόδια του φόραγε δερμάτινες μαλακές μπότες. Ήταν νέος. Μάλλον στην ηλικία μου. Είχε ξανθά μακριά καρέ μαλλιά και ήταν καλοξυρισμένος. Τα γαλάζια του μάτια έλαμπαν όλο ζωντάνια. Ο νεαρός είχε στην αγκαλιά του μια ελκυστική χορεύτρια. Η κοπέλα είχε μακριά σγουρά μαύρα μαλλιά που έφταναν στην μέση της. Φορούσε μια μακριά φούστα που όμως φαίνονταν οι λεπτοί αστράγαλοι της, που ο δεξιός ήταν στολισμένος με μια ασημένια καδένα με πετράδια ενώ στα πόδια της φορούσε σανδάλια. Το κορμί της διαγραφόταν λεπτό και γυμνασμένο κάτω από το αραχνοῦφαντο κόκκινο ρούχο της. Κάθε τόσο ψιθύριζε κάτι στο αυτί του νεαρού άντρα και χασκογελάγανε μαζί.

‘Φιλόσοφε’, είπε κοροϊδευτικά στον Κύριλλο, ο Θεοδόσιος.

‘Υποτίθεται ότι πηγαίνουμε για προσκύνημα και μας έφερες σε ένα πανδοχείο που θα το ζήλευαν ακόμα και οι Βαβυλώνιοι.’

Ο Κύριλλος που όντως είχε την ιδέα να έρθουμε εδώ, σήκωσε αμήχανα τους ώμους του και πήγε να πει κάτι, όμως δεν το είπε ποτέ γιατί εκείνη την στιγμή, ένας παχουλός άντρας γύρω στα πενήντα του χρόνια μας πλησίασε. Είχε ένα μουστάκι σαν βούρτσα και το πρόσωπο του ήταν αξύριστο. Φορούσε απλά και λερωμένα ρούχα και ήταν πολύ ιδρωμένος. Μύριζε τόσο άσχημα που κάναμε ένα βήμα πίσω διακριτικά.

Κάτι μας είπε στα Φράγκικα αλλά δεν καταλάβαμε τίποτα. Εκείνη την στιγμή ακούσαμε το Γεώργιο να μιλάει την γλώσσα των βαρβάρων και αυτό μας εξέπληξε και τους τρεις μας. Ο πανδοχέας τότε μίλησε στα Ελληνικά, άλλωστε ήταν η κοινή γλώσσα όλου του γνωστού κόσμου αλλά και του εμπορίου.

‘Καλός ήρθατε.’ Είπε με μια προφορά που μας έκανε όλους να πνίξουμε τα γέλια μας.

‘Είμαι ο Λουί, τι θα θέλατε αγαπητοί προσκυνητές; Θέλετε φαγητό; Έχουμε αρνί ψητό, αν δεν θέλετε κρέας έχουμε ψάρι και φυσικά άφθονο κόκκινο κρασί και μύρα. Θέλετε δωμάτια;’

Χαμογελάσαμε.

‘Αρχικά βρες μας κάπου να κάτσουμε.’ Του είπα.

Και απάντησε γοργά.

‘Χμ! Ξέρετε έχουμε πρόβλημα. Βλέπετε έχουμε πολύ κόσμο. Εκτός.’ Έκανε μια παύση.

‘Αν δεν σας πείραζε να φάτε μαζί με άλλη μια παρέα. Δεν είναι φυσικά...’ σκέφτηκε για λίγο.

‘Γραικοί’. Κοιταχτήκαμε για λίγο, άλλα πεινάγαμε τόσο, που δε μας ένοιαζε τίποτα.

‘Δεν έχουμε πρόβλημα’ απάντησα χαμογελώντας, ωστόσο σκεφτόμουν και προσευχόμουν σε όλους τους αγίους να μην είναι Σικελοί.

Ο Λουί χάρηκε πολύ με την απόφαση μας και μας ένευσε να τον ακολουθήσουμε. Αφήσαμε πίσω το ζευγάρι και αφού μας άνοιξε χώρο στις παρέες που καθόντουσαν εδώ κι εκεί, μας οδήγησε σε ένα απομακρυσμένο τραπέζι. Ήταν στην γωνία, παρόλα αυτά όποιος κάθονταν εκεί μπορούσε να βλέπει την αίθουσα του πανδοχείου και να παρακολουθεί ποιος μπαίνει και ποιος βγαίνει.

Εκεί λοιπόν κάθονταν δυο άνθρωποι που θα έλεγες ότι δεν κολλάνε με τους άλλους θαμώνες του πανδοχείου... όπως και εμείς άλλωστε. Ήταν λοιπόν ντυμένοι ίδια. Φορούσαν ένα λευκό μακρύ μανδύα που στην αριστερή πλευρά του είχε ραμμένο ένα άλικο σταυρό. Φαίνονταν αρκετά μεγάλοι στην ηλικία ο ένας τουλάχιστον πρέπει να είχε περάσει την τρίτη δεκαετία της ζωής του, ο άλλος θα πρέπει να ήταν γύρω στα εικοσιπέντε. Είχαν και οι δυο κοντά μαλλιά και μακριά γένια. Ο νεαρός ήταν ξανθός, ενώ ο μεγαλύτερος σε ηλικία είχε μαύρα κορακίσια μαλλιά και γκριζα μάτια σαν την λεπίδα ενός σπαθιού.

Τρώγανε ένα λιτό γεύμα χωρίς καθόλου πιοτό. Ο πανδοχέας μίλησε στα Φράγκικα, είδα όμως ότι κάτι δεν πήγαινε καλά από τους μορφασμούς του προσώπου του ενός από αυτούς.

Ο Γεώργιος μας ψιθύρισε.

‘Δεν μας θέλουν στο τραπέζι τους.’ Ο Θεοδόσιος έσφιξε τις γροθιές του και είπε μέσα από τα δόντια του

‘Βρομώ Φράγκοι. Αν δεν είχα τόση κούραση θα τους έλεγα δυο τρεις κουβέντες.’

‘Ηρέμησε Θεοδόσιε’ είπε επιτάχτηκα ο Γεώργιος.

Ενώ μιλούσε ο Λουί, ο Γεώργιος πλησίασε και μίλησε στη γλώσσα τους. Μιλούσε με μια ευγένεια και μια ηρεμία που ακόμα και εγώ που δεν ήξερα την γλώσσα που μίλαγε, ένιωθα την ευγένεια που διέπονταν από την ομιλία του. Δεν ξέρω τι τους είπε όμως οι δυο ξένοι μας δέχτηκαν.

Τραβήξαμε τις καρέκλες και καθίσαμε δίπλα τους παραγγέλλοντας από τον Λουί να μας φέρει αρνί και νερωμένο κόκκινο κρασί. Τότε ο μεγαλύτερος από αυτούς σηκώθηκε για να μας υποδεχτεί και μετά κάθισε ‘Καλώς σας βρίσκω.’ Είπε στα Ελληνικά με πολύ καλή προφορά.

‘Είμαι ο φρερ Ζοφρουά και από εδώ ο φρερ Άντριαν.’ Και έδειξε τον νεότερο άντρα.

‘Ο φρερ Άντριαν δεν μιλάει καθόλου την γλώσσα σας οπότε θα μου επιτρέψετε να μεταφράζω μερικές φορές αν μου το ζητήσει κάποια στιγμή.’ Μιλούσε με μεγάλη ευγένεια.

‘Είμαστε ιππότες.’ Συνέχισε.

‘Ιππότες του Ναού.’ Πρόσθεσε.

‘Χαιρόμαστε που σας συναντάμε.’ Απάντησα και όλοι μας χαμογελάσαμε και συστηθήκαμε με την σειρά μας και είπαμε φυσικά, πως είμαστε Ρωμαίοι. Ο Ζοφρουά έμεινε ανέκφραστος και μετά από λίγο μας ρώτησε.

‘Τι σας φέρνει εδώ;’ Σηκώνοντας το φρύδι του.

‘Είμαστε προσκυνητές. Θέλουμε να πάμε στην Ιερουσαλήμ για να προσκυνήσουμε το Πανάγιο Τάφο και αν τα καταφέρουμε, να επισκεφτούμε και στο όρος Σινά στο μοναστήρι της Αγίας Αικατερίνης.’ Απάντησε ο Κύριλλος.

Ο Ζοφρουά έξυσε απαλά το γενειοφόρο πιγούνι του και είπε ‘Ξέρετε οι δρόμοι είναι δύσβατοι γεμάτοι κινδύνους. Υπάρχουν πολλοί ληστές. Πρέπει να προσέξετε πολύ τον δρόμο σας. Θα σας πρότεινα να μείνετε εδώ μερικές ημέρες, μέχρι να βρεθεί κάποιο καραβάνι που το προστατεύουν οι Οσπιταλιέροι. Πιστεύω ότι θα φτάσετε

στην Ιερουσαλήμ με πιο ασφάλεια αν πάτε με αυτό τον τρόπο, αντί αν πάτε μόνοι σας.’ Είπε με νόημα και μετά ο ιππότης μας κοίταξε έντονα και συνέχισε.
‘Άλλωστε είστε άοπλοι.’

Σε όλα όσα είπε είχε απόλυτο δίκιο.

Εκείνη την στιγμή ο πανδοχέας μας έφερε τα φαγητά μας. Το κρέας μοσχομύριζε καθώς μας έφερνε την ξύλινη πιατέλα μας. Μετά μας έφερε μια κανάτα κρασί και ζεστό άσπρο ψωμί. Κάναμε τον σταυρό μας και αρχίσαμε να τρώμε με βουλιμία. Από ευγένεια προσφέραμε κρέας και κρασί στους ιππότες. Αλλά δεν τα δεχτήκαν ευγενικά.

‘Δε νομίζω να νηστεύετε, είναι Δευτέρα και δεν είμαστε στη περίοδο των νηστειών. Θέλει ακόμα μέρες’ είπε αθώα ο Θεοδόσιος και έφαγε ένα γερό κομμάτι από το κρέας του.

‘Μας το απαγορεύει ο κώδικας.’ Είπε ο Ζοφρουά.

‘Ο κώδικας;’ ρώτησε ο Κύριλλος μορφάζοντας με απορία.

‘Ναι ακολουθούμε έναν ιερό κώδικα. Δεν είμαστε μόνο πολεμιστές.’ Είπε ξερά ο ιππότης.

‘Οι ιππότες του Ναού είναι και μοναχοί. Έχουμε δώσει όρκους πενίας και αγνότητας και ακολουθούμε τον κώδικα που μας τον όρισε με την ίδρυση του τάγματος μας, ένας άγιος μοναχός.’ Τον κοιτούσαμε με θαυμασμό αλλά και απορία. Δεν μπορούσαμε να χωνέψουμε πως ήταν μοναχοί, δηλαδή αφιερωμένοι στο δρόμο του Θεού και ταυτόχρονα και ιππότες. Ωστόσο ο Γεώργιος δεν φάνηκε να τον εκπλήσσουν και πολύ οι ιππότες του Ναού. Έδειχνε ότι μάλλον τους ήξερε.

‘Ποιος ήταν αυτός ο μοναχός;’ ρώτησα.

‘Ο Βερνάρδος του Κλερβό.’ Ήρθε η απάντηση. Όχι όμως από τον Ζοφρουά, αλλά από τον Γεώργιο.

Ο Ζοφρουά όπως και όλοι μας κοιτάξαμε τον Γεώργιο παράξενα. Αλλά σιωπήσαμε όλοι μας. Ο Κύριλλος ροκάνισε το τελευταίο κομμάτι του αρνίσιου μπουτιού, ο Θεοδόσιος βούτηξε το ψωμί του στο λάδι του φαγητού του και εγώ ήπια μια μεγάλη γουλιά από το κρασί μου, βλέποντας τον Γεώργιο και απορώντας μήπως αυτός ο άνθρωπος έκρυβε κάτι. Ένιωσα τα ίδια συναισθήματα από όλους μας, ακόμα και από τον Ζοφρουά που κοιτούσε έντονα το Γεώργιο με τα γκριζα μάτια του.

Εκείνη την στιγμή η πόρτα άνοιξε και για μια στιγμή έκανε ρεύμα. Τότε μπήκαν μέσα έξι άτομα, που αν εμείς και οι ιππότες του Ναού δεν κολλούσαμε στον χώρο αυτό, πόσο μάλλον αυτοί. Ήταν μοναχοί ή τουλάχιστον έτσι έδειχναν. Φορούσαν γκριζούς τρίχινους βρώμικους μανδύες και σανδάλια. Τα κεφάλια τους ήσαν κουκουλωμένα με τις μεγάλες κουκούλες του μανδύα τους και όλοι κρατούσαν ξύλινα ραβδιά. Κοίταζαν δεξιά και αριστερά ψάχνοντας προφανώς, να βρουν κάπου να κάτσουν. Όμως το πανδοχείο ήταν γεμάτο. Τους είδαμε να πλησιάζουν την παρέα με των Πιζανών. Οι οποίοι ακόμα εξακολουθούσαν να μιλάνε έντονα και να λένε τα αστεία τους δυνατά. Ένας από τους μοναχούς πλησίασε πιο πολύ και έσκυψε πάνω από το τραπέζι τους. Τότε είδαμε τους Πιζανούς να σταματούν να μιλάνε. Ανοίξαν μηχανικά τα πουγκιά τους, άφησαν μερικά νομίσματα και σηκώθηκαν ταυτόχρονα όλοι, σαν μαριονέτες που τους κινεί ένα αόρατο χέρι. Αργά και νωχελικά άνοιξαν την ξύλινη πόρτα και έφυγαν. Οι έξι μοναχοί κάθισαν τότε παίρνοντας την θέση των Πιζανών. Πόσο σεβασμιοί πρέπει να ήσαν αυτοί οι μοναχοί στα μάτια των Πιζανών σκέφτηκα!

Η ώρα είχε περάσει. Καληνυχτίσαμε τους δύο ιππότες και ανεβήκαμε τα σκαλιά που οδηγούσαν στα δωμάτια μας. Ήταν ελεεινά. Ούτε χοίροι δεν θα κοιμόντουσαν εδώ. Αντί για κρεβάτι υπήρχαν σε μια γωνιά άχυρα που από πάνω τους υπήρχαν δυο μάλλινες κουβέρτες και ένα άθλιο λερωμένο μαξιλάρι. Ένα τραπέζι υπήρχε σε μια γωνιά που πάνω είχε μια κανάτα με νερό και δίπλα υπήρχε μια σπασμένη καρέκλα.

Γκρίνιαζα συνέχεια με αυτό που έβλεπα μπρος μου και παραξενευόμουν που ο Γεώργιος δεν είπε τίποτα. Απλά άφησε τα πράγματα του και μαντάλωσε την πόρτα. Μετά έλεγξε λίγο το παράθυρο και αφού προσευχήθηκε, έβγαλε τις μπότες του, έπεσε στο αχυρόστρωμα και κουκουλώθηκε με την μια από τις δυο κουβέρτες.

‘Αν θες.’

Μου είπε.

‘Απλά δέξου αυτό το δωμάτιο για σήμερα. Θα μπορούσε να κοιμόμαστε στον δρόμο αν ο Θεός δεν μας οδηγούσε εδώ.’

Αυτό με έκανε να νιώσω καλύτερα. Προσευχήθηκα και προσπάθησα να κοιμηθώ σκεπτόμενος την αγαπημένη μου γυναίκα.

*** **

Πρέπει να είχαν περάσει τα μεσάνυχτα όταν άκουγα ένα συνεχές κτύπο στην πόρτα του δωματίου. *Τοκ τοκ τοκ* και μετά σαν σε ψίθυρος η φωνή του Κυρίλλου. ‘Νικηφόρε, Γεώργιε, ξυπνήστε’, έλεγε και μετά πάλι το επίμονο κτύπημα της πόρτας, *τοκ τοκ τοκ*. Σηκώθηκα απότομα από τον αχυρόστρωμα, ξυπνώντας από τον άτσαλο ύπνο μου και σχεδόν σύρθηκα προς την ξύλινη πόρτα μέσα στο σκοτάδι.

Άκουγα το μουγκρητό του Γεώργιου πέρα καθώς και αυτός είχε ξυπνήσει απότομα και τον άκουσα να βρίζει. Κάτω από την χαραμάδα της πόρτας είδα φως. Με μεγάλη ραθυμία άνοιξα την πόρτα.

Ο Κύριλλος στεκότανε μπρος μου. Φορούσε τον μανδύα του και κρατούσε ένα λαδοφάναρο. Το πρόσωπο του όμως ήταν παραμορφωμένο από τον τρόμο. Ήταν σε άθλια κατάσταση και έτρεμε. Τα μάτια του ήταν γουρλωμένα και ήταν πολύ νευρικός κοιτάζοντας συνέχεια δεξιά και αριστερά. Μπήκε μέσα γρήγορα κρατώντας το λαδοφάναρο και έκλεισε την πόρτα πίσω του. Ήταν μούσκεμα στον ιδρώτα, τα ρούχα του όλο λάσπες και μύριζε άσχημα ενώ η ανάσα του ακούγονταν βαριά. Ήταν λαχανιασμένος.

Άκουσα τον Γεώργιο να φυσάει την μύτη του και μετά ρώτησε βραχνά.

‘Τι έγινε; Τι έπαθες;’ Και σηκώθηκε όρθιος.

‘Είναι εκεί.’ Κατάφερε να αρθρώσει ο Κύριλλος.

‘Ποιος είναι εκεί;’ Ρώτησα.

Ο Κύριλλος άφησε το λαδοφάναρο στο πάτωμα και έτρεξε προς το μικρό παράθυρο του δωματίου μας. Κοίταξε έξω και μετά κάθισε βαρύς στο βρώμικο πάτωμα. Ο Γεώργιος πήγε δίπλα του κοιτώντας έξω κι αυτός και μετά στράφηκε στον κατατρομαγμένο Κύριλλο. Ο κακομοίρης έμοιαζε λες και είδε κάτι πολύ φρικτό. Το πρόσωπο του έμοιαζε με θεατρική μάσκα.

‘Δώσε του λίγο νερό’ πρόσταξε ο Γεώργιος και αμέσως γέμισα ένα πήλινο ποτήρι με νερό και το προσέφερα στον τρομαγμένο φίλο μας.

Ο Κύριλλος το πήρε με τρεμάμενα χέρια και ήπιε λίγο. Το υπόλοιπο το έριξε στο πρόσωπο του και σκουπίστηκε με το μανίκι του. Πήρε δυο τρεις βαθιές ανάσες και είπε.

‘Συγχωράτε με αδέρφια μου.’ Μετά έκλινε τα μάτια του και συνέχισε.

‘Βγήκα από το πανδοχείο για να πάω να αποδεύσω.’ Ξεροκατάπτε και συνέχισε.

‘Καθώς πήγαινα πίσω από τους στάβλους κάτω από το νυχτερινό ουρανό, κατάλαβα ότι τα άλογα και τα μουλάρια ήταν ανήσυχια. Στην αρχή νόμισα ότι τρόμαζαν με εμένα. Καθώς αγαπώ τα ζώα, πλησίασα να τα ηρεμήσω.’ Αρχισε πάλι να βαριανασαίνει.

‘Μπήκα μέσα στο στάβλο. Τα ζώα τσινάγανε. Όμως αυτό δε με τρόμαξε. Αδέρφια όλα τα άλογα ήταν ιδρωμένα!’

Εγώ δεν έδωσα πολύ σημασία αλλά ο Γεώργιος συνοφρυώθηκε, ενώ ο Κύριλλος έκανε τον σταυρό μηχανικά. Κοίταζε πότε εμένα πότε τον Γεώργιο.

‘Δεν είναι καλό αυτό.’ Είπε.

‘Έτρεξα γρήγορα έξω όταν κοντοστάθηκα γιατί με την άκρη του ματιού μου, είδα κάτι κάτω από τα άστρα.’

‘Τι είδες;’ Τον ρώτησε ο Γεώργιος προλαβαίνοντας την ερώτηση μου.

Ο Κύριλλος ξεροκατάπτε, έτριψε το μέτωπο του και συνέχισε.

‘Ήταν ένας από αυτούς. Τους καλόγερους.’

‘Τους καλόγερους;’ Αποκρίθηκα ‘Τους υπόπτες του Ναού λες;’

Ο Κύριλλος έγνεψε αρνητικά ‘Όχι, όχι Νικηφόρε. Τους άλλους που ήρθαν χτες αργά και έδιωξαν τους Πιζανούς. Θυμάσαι;’

‘Α! ναι.’ Αναφώνησα ‘Αυτούς.’ Και στένεψα τα μάτια μου.

‘Λοιπόν τον είδα να περπατά. Όμως το περπάτημα του ήσαν κάπως παράξενο. Σαν να έσερνε το ένα πόδι ή κάτι τέτοιο. Πήγαινε πίσω στο πανδοχείο ερχόμενος από το εμπορικό κατάστημα που βρίσκετε απέναντι πέρα από το πηγάδι.’

Ο Κύριλλος σταμάτησε. Ίσος για να συγκεντρώσει τις σκέψεις του. Πήρε μια βαθιά ανάσα και συνέχισε με μια φωνή σαν ψίθυρος.

‘Ο μοναχός έβγαλε ένα παράξενο σφύριγμα. Όχι δεν ήταν σφύριγμα ανθρώπου, ήταν κάτι άλλο που δεν υπάρχουν λόγια να το περιγράψω. Ο μοναχός γύρισε για λίγο το κεφάλι του προς το στάβλο λες και κατάλαβε ότι βρισκόμουν εκεί. Εγώ όμως ήμουν καλά κρυμμένος στις σκιές, είχα κουλουριαστεί σχεδόν δίπλα στην μεγάλη πόρτα του στάβλου και τότε...’ ο Κύριλλος προς έκπληξη μας άρχισε να μορφάζει και να κλαίει σαν μικρό παιδί. Τον έπιασα από τους ώμους και τους έσφιξα απαλά.

Μετά άρχισε να μας κοιτάει λες και ήθελε με ένα νεύμα μας να του δείξουμε την συμπόνια μας και την συγκατάθεση μας. Σκούπισε τα δάκρυα του ρουφώντας παράλληλα την μύτη του και συνέχισε.

‘Αυτό το βλέμμα που είδα δεν ήταν ανθρώπινο.’ Αυτό ακούστηκε βαρύ στο δωμάτιο.

‘Τα μάτια του, τα μάτια του ήταν κίτρινα και φωσφόριζαν κάτω από την μεγάλη κουκούλα του και ένιωθα λες και με είδε μέσα στο σκοτάδι. Τραβήχτηκα πίσω.’

Ο Γεώργιος σταύρωσε τα χέρια του στο στήθος του κάνοντας μια γκριμάτσα που θα την έβλεπα κατά καιρούς στα ταξίδια μας όποτε άκουγε κάτι παράξενο.

Ο Κύριλλος συνέχισε.

‘Στιγμές που μου φάνηκαν ολάκερες ώρες, άκουσα την πόρτα του πανδοχείου να ανοίγει. Είχα πέσει μπρούμυτα στο χώμα του στάβλου και κοιτάγα. Τότε είδα και

τους υπόλοιπους μοναχούς να βγαίνουν έξω. Κάτι είπαν μεταξύ τους και μετά άρχισαν να περπατούν σιγά σιγά, μέχρι που τους κατάπια το σκοτάδι. Όλοι τους όμως, θα έλεγε κανείς ότι κούτσαιναν ή έσερναν το ένα πόδι.’

Ο Κύριλλος πλατάγισε την γλώσσα του και είπε με νεύρο. ‘Πετάχτηκα από την θέση μου μόλις δεν τους έβλεπα πια. Τα άλογα είχαν ηρεμήσει. Έτρεξα γρήγορα προς το πανδοχείο για να ειδοποιήσω τον Θεοδόσιο, όμως άλλαξα γνώμη.’

‘Ηθελες να δεις από πού ήρθε ο μοναχός.’ Άκουσα τον Γεώργιο να λέει.

‘Ναι’ είπε με έκπληξη ο Κύριλλος.

‘Πήγα στο κατάστημα. Η πόρτα του ήταν μισάνοιχτη και χτυπούσε κάθε τόσο με τον αέρα. Ήταν τρομακτικό. Ήμουν μόνος στο σκοτάδι, άκουγα την πόρτα του καταστήματος που θα έπρεπε να ήταν κλειστή, τέτοια ώρα, να χτυπάει και από πάνω οι αλυσίδες της ταμπέλας να τρίζουν ρυθμικά. Κάπου από μια γειτονιά άκουσα ουρλιαχτά σκύλου και απάντησαν κι άλλοι στο κάλεσμα του. Με είχε κόψει κρύος ιδρώτας. Ωστόσο προσευχόμενος στον Άγιο Δημήτριο πλησίασα άνοιξα την πόρτα και είδα μέσα στο αχνό φως των άστρων που φώτιζαν την είσοδο, να διαγράφεται ένα ανθρώπινο γυμνό πόδι. Κάποιοι ήταν εκεί νεκρός. Αυτό ήταν. Έπνιξα την κραυγή μου και έτρεξα γρήγορα στο πανδοχείο. Ούτε που ξέρω πόσες φορές έπεσα μέχρι να μπω μέσα. Πήγα στο δωμάτιο μου προσέχοντας μην ξυπνήσω αυτούς που κοιμόντουσαν στο κοινό δωμάτιο. Ξύπνησα τον Θεοδόσιο και του είπα να ετοιμαστεί να πάμε να φύγουμε, αυτό έκανε και μας περιμένει κάτω. Μετά πήρα το φαναράκι μου και ήρθα σε εσάς.’ Ο Κύριλλος έκλυσε τα μάτια του και προσπάθησε να ηρεμήσει.

Ο Γεώργιος κούνησε το κεφάλι του και με κοίταξε έντονα. Αστραπιαία τον είδα να βάζει τις μπότες του, να παίρνει το ραβδί του και να βγαίνει έξω.

‘Ανόητοι.’ Είπε.

‘ Δεν μπορούμε να φύγουμε. Ποιόν λες να κατηγορήσουν για τον φόνο αν το πρώι δεν είμαστε εδώ; Τους Φράγκους καλόγερους ή εμάς τους Ρωμαίους που είδη μας μισούν;’

Είπε εκνευρισμένος βγαίνοντας σαν σίφουνας από την πόρτα.

‘Που πας;’ Τον ρώτησα.

Δεν ήρθε καμιά απάντηση. Άκουσα τις πατημασιές του να χάνονται στο διάδρομο. Για μια στιγμή δεν ήξερα τι να κάνω. Να πάω πίσω του ή να μείνω με τον Κύριλλο; Έτρεξα ξυπόλητος και γυμνός από την μέση και πάνω, πίσω από τον Γεώργιο, αφήνοντας έναν εξαθλιωμένο Κύριλλο να κλαίει στο δωμάτιο μας.

*** **

Έκανε κρύο. Η βραδινή ψύχρα με έκανε να τρέμω ολόκληρος από το κρύο, φανταστείτε ήμουν σχεδόν γυμνός. Ο Γεώργιος ήταν είδη έξω. Άκουγα έντονες ομιλίες που ερχόντουσαν από την πλευρά του πηγαδιού. Αυτό που αντίκρισα όταν

πέρασα το κατώφλι του πανδοχείου, μου θύμισαν παλιές μνήμες. Τις φρικτές ημέρες της Σικελικής κατοχής.

Εκεί βρισκόντουσαν οι δυο ιππότες του Ναού. Έμοιαζαν σαν φαντάσματα μέσα στο σκοτάδι με τους λευκούς μακριούς μανδύες τους να ανεμίζουν με το αέρα. Τα κεφάλια τους ήταν καλυμμένα με την αλυσιδωτή κουκούλα τους. Αυτός που λέγονταν Άντριαν - ο ξανθός που δεν ήξερε γρι από Ελληνικά- είχε πιάσει από τα γένια τον Θεοδόσιο και τον κράταγε πάνω από το πηγάδι. Δίπλα του ήταν ένα λαδοφάναρο που φώτιζε την περιοχή με το αδύναμο κίτρινο φως του.

Ο Θεοδόσιος ήταν ταραγμένος και τον άκουγα να λέει.
‘Δεν ξέρω...σταμάτα.’

Ο Ζοφρουά δίπλα του κάθονταν σαν άγαλμα ακίνητος και ψυχρός, με τον λευκό του μανδύα να ανεμίζει. Τον άκουσα να λέει ψυχρά σε άπταιστα Ελληνικά.
‘Γιατί σκότωσες τον Ύβ. Ποιος σε έβαλε; Μίλα αλλιώς θα κάνεις μπάνιο στα νερά του πηγαδιού.’

Ο Θεοδόσιος που πρέπει να πόναγε πολύ, είπε.

‘Για το όνομα του Θεού, δεν ξέρω κάτι, δεν ξέρω ποιος σκότωσε...’ δεν ολοκλήρωσε την φράση του.

Ο Γεώργιος τους είχε πλησιάσει γοργά και κάτι είπε στα Φράγκικα. Ενώ αρχικά οι ιππότες ήταν απειλητικοί προς τον νεοφερμένο Γεώργιο, σύντομα με αυτά που τους είπε στη γλώσσα τους, ο Άντριαν χαλάρωσε την λαβή του, κατόπιν διαταγής του φρερ Ζοφρουά. Εγώ καθόμουν πίσω από τον Γεώργιο τουρτουρίζοντας από το κρύο έτσι όπως ήμουν ξυπόλητος και γυμνός από την μέση και πάνω. Πρέπει να ήμουν γελοίο θέαμα για τα μάτια των Φράγκων.

Συνέχισαν να μιλάνε στην βάρβαρη αυτή γλώσσα κάπως έντονα, μετά όμως ο Ζοφρουά ένευσε να αφήσει ο Άντριαν τον Θεοδόσιο. Ο ιππότης τον άφησε και αυτός έπεσε στα γόνατα βήχοντας και κοιτάζοντας τους δυο ιππότες με μια ματιά που θα τη ζήλευε και ένα θανατηφόρο φίδι.

Συνομίλησαν για λίγη ώρα ακόμα στα Φράγκικα χωρίς να καταλαβαίνουμε λέξη εγώ και ο Θεοδόσιος, ο οποίος με είχε πλησιάσει.

Ο Ζοφρουά τότε είπε στην γλώσσα μας.

‘Ας πάμε να δούμε το τόπο του εγκλήματος.’ Και άρχισαν να οδεύουν προς το κατάστημα που έγινε το φονικό.

Εγώ τότε βρήκα την ευκαιρία και πλησίασα τον Γεώργιο.

‘Τι τους είπες και τους λογίκεψες;’ Ρώτησα ψιθυριστά για να μην ακουστώ.

Ο Γεώργιος κοντοστάθηκε πάνω στο ραβδί του, είδα να παίζει λίγο νευρικά με τα δάχτυλα του και είπε με νόημα.

‘Τους είπα την αλήθεια.’ Τονίζοντας την λέξη της *αλήθειας*.

‘Και τους έπεισες με αυτό μόνο; Δεν είδες ότι θα σκότωναν τον Θεοδόσιο;’ Ο Γεώργιος όμως δεν απάντησε, αντί για αυτό δρασκέλησε πιο γρήγορα προς το μέρος των ιπποτών. Για άλλη μια φορά ένιωσα ότι ο Γεώργιος δεν ήταν απλός προσκυνητής όπως μας είχε πει. Αλλά έκρυβε κάτι.

Τον πλησίασα πάλι και τον τράβηξα από το καρπό δυνατά.

‘Γεώργιε. Γιατί δεν καλούμε τις αρχές; Να καταθέσουμε στην φρουρά και να τελειώνουμε με αυτή την υπόθεση.’

Ο Γεώργιος στένεψε τα μάτια του και απάντησε.

‘Νικηφόρε. Τους βλέπεις αυτούς τους δυο;’ Και έδειξε προς τους δυο ιππότες του Ναού.

Κούνησα το κεφάλι μου.

‘Αυτοί είναι οι αρχές.’

Πήγε να φύγει και τον κράτησα.

‘Τι λες τώρα Γεώργιε. Δυο μοναχοί είναι οι αρχές εδώ;’

Ο Γεώργιος μου έδειξε την ταμπέλα του μαγαζιού. Πηγαινοέρχονταν και έτριξε η αλυσίδα με τον δυνατό αέρα.

‘Τι άλλο βλέπεις πέρα από την ταμπέλα;’ Με ρώτησε.

Θυμάμαι ότι πλησίασα το πέτρινο κτήριο. Είδα την ταμπέλα και μετά είδα σκαλισμένο ακριβώς πάνω από την πόρτα, ένα σύμβολο. Ήταν σκαλισμένο πάνω στο πέτρινο τοίχο. Ήταν ένας σταυρός. Ακριβώς ίδιος με αυτό το σχέδιο που είχαν ραμμένο στους μανδύες τους οι ιππότες. Γύρισα έκπληκτος το κεφάλι μου στον Γεώργιο. Τον άκουσα να μου λέει ‘Ο Ύβ -ο νεκρός- ήταν κάτω από την προστασία των ιπποτών του Ναού. Οι αρχές είναι οι ιππότες και είναι πάνω και από τη κρίση των βαρόνων της χώρας πάνω και από τον βασιλιά της Ιερουσαλήμ. Δίνουν λόγο μόνο στον πάπα της Ρώμης.’

Τον άκουγα να μου μιλάει μπερδεμένος. Πως μια ομάδα μοναχών-πολεμιστών είναι υπέρ άνω των αρχόντων της χώρας και τις πολιτείας; Αυτό ήταν κάτι εντελώς διαφορετικό από αυτά που ίσχυαν στην χώρα μας κι ο Γεώργιος φαίνονταν ότι ήξερε καλά τα ήθη στη χώρα αυτή.

Όταν μπήκαμε μέσα είδα τους δυο ιππότες να εξετάζουν το πτώμα. Έτσι όπως το έβλεπαν μου έκρυσαν την θέα με τα σώματα τους. Ο Άντριαν ήταν γονατιστός και φώτιζε με το λαδοφάναρο του, ενώ ο Ζοφρούά ήταν από πάνω εξετάζοντας τον χώρο.

Το πτώμα βρίσκονταν ένα μέτρο μακριά από την πόρτα. Δεξιά του ήταν ένας ταλαιπωρημένος ξύλινος πάγκος όπου πάνω του ο εργαζόμενος θα πακέταρε τα πράγματα των πελατών. Πάνω στο πάγκο, υπήρχε ένα μελανοδοχείο κι ένα ανοικτό μεγάλο δερμάτινο βιβλίο.

Η πόρτα δεν φαίνονταν παραβιασμένη. Πέρα υπήρχαν ράφια με διάφορα υλικά και εργαλεία που χρησιμοποιούν οι τέκτονες.

Όταν ο Άντριαν σηκώθηκε προσπέρασε το πτώμα μπαίνοντας μέσα, μου αποκαλύφθηκε η θέα του πτώματος. Το τι φρίκη ένιωσα δεν λέγετε! Το πτώμα ήταν ανάσκελα σε μια λίμνη αίματος που μούσκευαν τα ρούχα που φόραγε. Αυτό όμως που με έκανε να στηριχτώ στον πάγκο δίπλα μου για να μη πέσω από την ζαλάδα, ήταν ότι το πάνω μέρος του κεφαλιού του άτυχου ανθρώπου, ήταν κομματιασμένο λες και είχε κοπεί με ένα πολύ αιχμηρό όπλο. Τα μυαλά του ήταν χυμένα έξω. Κρατήθηκα για να μη λιγοθυμήσω και φαίνεται ότι κι ο Γεώργιος ένιωσε έτσι, τουναντίον οι δυο ιππότες φαίνονταν ατάραχοι. Τους θαύμασα για την ψυχραιμία τους. Ο Θεοδόσιος βλέποντας εμένα έτσι, ούτε καν μπήκε μέσα, κάθισε έξω στο καθαρό αέρα.

‘Δεν το έκανε σπαθί ή τσεκούρι αυτό το φονικό.’ Άκουσα την φωνή του Ζοφρούά. Ο Γεώργιος είδα ότι συμφώνησε.

‘Από ότι βλέπω δεν έγινε καν μάχη. Το θύμα δεν αντιστάθηκε, και φαίνεται ότι άνοιξε ηθελημένα την πόρτα σαν να ήξερε τον άνθρωπο που επρόκειτο να τον

σκοτώσει. Κοίτα το κλειδί είναι ακόμα πάνω στη κλειδαριά απο την μέσα πλευρά του καταστήματος.’ Πρόσθεσε ο Γεώργιος.

Ο Ζοφρουά συμφώνησε με την άποψη του Γεώργιου.

‘Γιατί να τον σκοτώσει όμως;’ Τόλμησα να ρωτήσω. Ο Ζοφρουά ούτε καν μπήκε στο κόπο να απαντήσει και με αγνόησε εντελώς, λες και δεν υπήρχα στο δωμάτιο, ο Άντριαν δεν έδειξε να καταλάβαινε τι είπα, αλλά υπέθεσα ότι θα ήταν ίδια η αντίδραση του.

‘Δεν υπάρχει κλοπή. Ίσος, πληροφορίες και μετά τον σκότωσε;’ Ακούστηκε η φωνή του Γεώργιου, πιο πολύ να ρωτάει τον εαυτό του υποθέτοντας μια απάντηση ταυτόχρονα.

‘Σωστή υπόθεση.’ Άκουσα τον ιππότη να λέει. Και εκεί ακόμα πιο πολύ απόρησα. Γιατί οι ιππότες σέβονταν και άκουγαν τον Γεώργιο σαν ίσο;

Ο Γεώργιος εξέτασε καλά τον πάγκο και πήρε στα χέρια του το ανοικτό βιβλίο, το άφησε πίσω γρήγορα. Δίπλα υπήρχαν ξεραμένα μελάνια αλλά και νωπά ακόμα, πράγμα που έδειχνε ότι το θύμα κάτι έγραψε πρόσφατα. Δίπλα υπήρχε ένας κομμένος πάπυρος που προφανώς το χρησιμοποίησε το θύμα για να γράψει αυτό που ήθελε ο φονιάς του. Οι ιππότες δεν εμπόδισαν τον Γεώργιο καθώς έψαχνε το πάγκο. Έκανε νόημα στον Άντριαν να του φέρει το λαδοφάναρο. Ο ιππότης υπάκουσε αφού πήρε πρώτα άδεια από τον Ζοφρουά. Ο Γεώργιος πήρε το λαδοφάναρο και αφού το ακούμπησε στο πάγκο, εξέτασε πολύ εξονυχιστικά το μελανοδοχείο, το φτερό και το πάπυρο. Είχε σφίξει τα χείλια του και φαίνονταν ότι σκέπτονταν έντονα. Μετά τα άφησε κάτω και πήρε στα χέρια του το βιβλίο πάλι νευρικά. Πλησίασα δειλά, και είδα το βιβλίο. Είχε γράμματα και αριθμούς. Προφανώς εκεί έγραφε τις πωλήσεις και τις αγορές των υλικών και κατέγραφε παράλληλα τους αγοραστές και τους πωλητές, σκέφτηκα. Ο Γεώργιος κοίταξε καλά τις σελίδες που ήταν ανοικτό το βιβλίο. Θυμάμαι ότι το ακούμπησε κάτω και χάιδεψε τα μαλλιά του, λες και με αυτή την αντίδραση θα έλυne τον γρίφο.

‘Θα το ρισκάρω’ ψιθύρισε.

‘Νικηφόρε.’ Μου είπε.

‘Βλέπεις αυτό το μαγκάλι;’ Δείχνοντας πέρα. Πράγματι υπήρχε ένα ωραίο Αραβικό μπρούτζινο μαγκάλι πέρα. Του έγνεψα καταφατικά.

‘Φέρε μου σε παρακαλώ λίγο στάχτη.’ Μου είπε.

‘Τι;’ Ρώτησα απορημένος.

‘Στάχτη’ επανέλαβε.

‘Από τα κάρβουνα ή καλύτερα φέρε λίγο κάρβουνο από το τσουβάλι δίπλα.’

Παραζαλισμένος παράκαμψα το νεκρό προσπαθώντας μην πατήσω τα αίματα και πλησίασα το τσουβάλι με τα κάρβουνα. Οι δυο ιππότες τον κοιτούσαν παραξενευμένοι κι αυτοί, αλλά δεν είπαν τίποτα. Είδα ότι ο Θεοδόσιος κοιτούσε τώρα πια από το παράθυρο. Ίσα που φαίνονταν το κεφάλι του πίσω από τα τζάμια. Έφερα το κάρβουνο στον Γεώργιο, ο οποίος το πήρε στα δάχτυλα του γοργά.

Προς έκπληξη όλων μας, άρχισε να το τρίβει απαλά πάνω στις δυο ανοιχτές σελίδες του βιβλίου. Ο Άντριαν κάτι πήγε να κάνει, αλλά ο Ζοφρουά τον σταμάτησε υψώνοντας το γαντοφορεμένο χέρι του. Ο Γεώργιος πέταξε στο πάτωμα το κάρβουνο και έφερε το βιβλίο στο φως του φαναριού στενεύοντας τα μάτια του. Λίγες στιγμές μετά, το πρόσωπο του Γεώργιου έλαμψε αφήνοντας να φανεί ένα πλατύ χαμόγελο.

‘Τι είναι;’ Ρώτησε ο Ζοφρουά.

‘Κοιτάζετε, κοιτάζετε τι αποκάλυψε το κάρβουνο.’ Είπε ο Γεώργιος.
Ο Ζοφρούα πλησίασε τον πάγκο και πήρε στα χέρια του το μουτζουρωμένο βιβλίο.
‘Το όνομα ενός ναού!’ Είπε με έκπληξη ο Ζοφρούα.
‘Ακριβός’ πρόσθεσε ο Γεώργιος χτυπώντας την παλάμη του στον πάγκο. ‘Ο φονιάς χτύπησε την πόρτα, λίγη ώρα μετά το θύμα άνοιξε. Ίσος να τον ήξερε, ίσος να μπερδεύτηκε με τα ρούχα που φόραγε. Αν ο Κύριλλος λέει αλήθεια για ότι είδε, φορούσε ιματισμό μοναχών. Οπότε ο συχωρεμένος άνοιξε, πιστεύοντας ότι είναι από την εκκλησία. Για κάποιο λόγο που δεν μπορώ να καταλάβω ακόμα, ζήτησε από το θύμα να γράψει το όνομα της εκκλησίας. Το θύμα έσκισε ένα κομμάτι από τον πάπυρο.’ Και έδηξε πράγματι ένα κομμάτι παπύρου που ήταν σκισμένο πεταμένο στο πάτωμα.
‘Και έγραψε πάνω στις σελίδες του βιβλίου αυτού. Προφανώς πήρε μαζί του το πάπυρο και μετά σκότωσε το θύμα. Το πώς. Πάλι παραμένει άγνωστο, αν κρατούσε όπλο, δεν θα άνοιγε το θύμα στον φονιά του ή θα καλούσε βοήθεια.’
‘Καλά.’ Ρώτησα ξύνοντας την κεφαλή μου.
‘Και πως κατάλαβες ότι κάτι θα ήταν αποτυπωμένο στο βιβλίο.’
‘Απλό’ είπε.
‘Αλλά ρίσκαρα ταυτόχρονα πολλά, γιατί αν δεν ήταν σωστός ο συνειρμός μου, ίσος να χάναμε πολύτιμα στοιχεία. Είδα σε όλο το βιβλίο ότι ο συχωρεμένος έγραφε έντονα, σαν να πίεζε την πένα του όταν έγραφε σε αυτό. Συνεπώς θα έγραφε έτσι και την ώρα που του το ζήτησε ο φονιάς του. Το πιο λογικό είναι να ακουμπήσει κάποιος τον πάπυρο όχι σε έναν πάγκο γεμάτο χαρακιές, όπως αυτός.’ Και έδειξε τον πάγκο.
‘Αλλά σε ένα βιβλίο ή κάτι παρόμοιο τέλος πάντων.’ Είπε.
‘Αυτό που με προβληματίζει είναι, γιατί να το γράψει και όχι να του το πει προφορικά και πως τον σκότωσε.’ Ρωτούσε πάλι τον εαυτό του ο Γεώργιος και σταύρωσε τα χέρια στο στήθος του.

‘Αυτό δε μπορούμε να το βρούμε τώρα. Ωστόσο έχουμε ένα στοιχείο. Το όνομα της εκκλησίας.’ Είπε ο Ζοφρούα σοβαρά.
‘Ναός του Αγίου Θεόδωρου.’ Συνέχισε.
‘Είναι μέσα στην πόλη πάνω στο λόφο. Την επισκευή του, την είχαμε αναλάβει εμείς, οι ιππότες του Ναού και ο Ύβ ήταν αυτός που θα παρείχε στους κτίστες εργαλεία και θα έκλεινε τις παραγγελίες για το οικοδομικό υλικό.’ Συμπλήρωσε ο Ζοφρούα.
‘Τότε δεν έχουμε χρόνο. Το πιο πιθανόν είναι ο φονιάς και οι υπόλοιποι να έχουν πάει εκεί. Πρέπει να πάμε τώρα εκεί.’ Είπε ο Γεώργιος.

Ο Ζοφρούα κάτι είπε στον Άντριαν στα Φραγκικά και βγήκαν γρήγορα έξω. Γραβώντας προς τους στάβλους.
‘Πάνε να σελώσουν τα άλογα τους.’ είπε ο Γεώργιος.
‘Ετοιμάσου και εσύ Νικηφόρε και πάμε.’ πρόσθεσε και αμέσως μετά βγήκε κι ο Γεώργιος έξω από το μαγαζί.
Πήγα να του πω ότι δεν θα ερχόμουν, όμως ούτε που ξέρω πως βρέθηκα στο δωμάτιο μου, ντύθηκα γρήγορα και πήρα το ραβδί μου. Ήμουν έτοιμος.

